

Descripció del fons documental Junta del Corregiment de Tarragona (1808-1820) segons la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència	CAT AHCT 03 02
Nivell de descripció	Fons
Títol	Junta del Corregiment de Tarragona
Data(es)	Dates de creació i agregació: 1808-1820
Volum i suport	2,1 metres, paper

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor	Junta del Corregiment de Tarragona
Història del productor	<p>Amb el Decret de Nova Planta (1716) s'aboleixen totes les institucions pròpies dels països de la Corona d'Aragó i es configura un nou règim polític. Com a conseqüència, s'exclou la representació de la societat civil catalana, s'enforceixen les autoritats militars i es substitueix la divisió territorial de les vegueries per les demarcacions dels corregiments. La jerarquia política del corregiment estava encapçalada pel corregidor o governador militar, que gaudia d'autoritat militar i política i, en funció de la importància del corregiment, aquest estava recolzat pel tinent rei, el qual posseïa el poder militar. Pel que fa a l'àmbit de la justícia civil i penal hi havia dos alcaldes majors, llicenciats en dret i supeditats a l'Autoritat Provincial.</p> <p>A més a més de les demarcacions, també es modifiquen els ajuntaments que experimentaran una renovació institucional i social. Els ajuntaments, en un primer moment, van ser formats per regidors elegits per la Reial Ordre, però seguidament, els gremis també van poder elegir els representants polítics. Pel que fa a l'administració d'hisenda es van establir els síndics personers i les juntes de propis i arbitris. Arribats en aquesta estructura política, els regidors foren nomenats per l'Audiència.</p>

L'extensió territorial del Corregiment de Tarragona era tant gran que es va haver de dividir en dos partits: el de Tarragona, el més rebel, i el de Montblanc. El Corregiment de Tarragona estava governat pel corregidor, un tinent rei, dos alcaldes majors, i per la seva condició de capital de província marítima, per un comandant militar de la marina.

L'any 1808, quan les tropes napoleòniques penetren a la Península Ibèrica i s'esdevé l'anomenada Guerra del Francès (1808-1814), en el marc d'un conflicte internacional entre França i Anglaterra, on la península es veié involucrada per l'estratègia napoleònica, la qual necessitava el domini d'aquest territori per poder fer front al poder marítim anglès de l'Atlàntic.

El tractat de Fontainebleau (1807), permetia l'entrada de l'exèrcit francès amb la finalitat d'atacar Portugal. Foren les tropes del general Duhesme les que penetren i s'apoderen dels punts estratègics del Principat.

El motí a Aranjuez i les abdicacions a Baiona precipiten els esdeveniments i comporten que els regnes hispànics passin a mans franceses. Aquest fet, suscità fortes mostres d'oposició a les tropes franceses.

L'exèrcit del Principat estava format pels somatents, mobilització generada per la població civil; i els miquelets, creació de cossos irregulars de caràcter semiprofessional. Tot i que l'exèrcit era minoritari i menys preparat que el francès, aquests últims foren incapaços de controlar tot territori.

Les revoltes marquen l'inici de la ruptura amb l'Antic Règim i deriven amb la constitució de les Juntes de Govern, fruit del buit de poder i com a resposta per la instauració d'un rei francès, Josep I, germà de Napoleó.

A Catalunya, la primera junta que es constituí fou la de Lleida a la que seguiren les de Tortosa, Tarragona, Igualada, Manresa, Girona i Vilafranca del Penedès. Conjuntament a la formació de les juntes de corregiment es creà la Junta Superior de Govern del Principat de Catalunya, amb l'únic objectiu de dirigir la lluita contra el poder francès i articular de forma ascendent l'ordre polític. Aquesta Junta Superior es dissolgué el 1812.

A principis de 1808, les tropes franceses entren a Tarragona, però la seva estada a la ciutat només dura dos dies, i la seva retirada es veu dificultada per les accions dels cossos de somatents a les afores de Tarragona.

Com a conseqüència d'aquesta primera entrada dels francesos a la ciutat, es decideix crear una Junta i nomenar les comissions de queviures, de vigilància, de fortificació i altres com l'oficina de Tresoreria i Comptadoria. És en aquest moment, quan s'estableixen relacions amb les altres Juntes del Corregiment per coordinar conjuntament les diferents tasques. A finals de 1808, les tropes franceses tornen a penetrar en el Corregiment de Tarragona, però aquesta no caigué a mans franceses fins al 1811.

El nou govern francès realitzà reformes polítiques per aconseguir un apropament amb la societat civil catalana. Al mateix temps que s'implantaven aquestes mesures es donaven els primers passos de la Revolució Liberal amb la convocatòria de les Corts a Cadis (1810). És en aquest moment quan la Junta Superior de Catalunya enviarà representants i es proclamarà la Constitució (1812).

Amb l'últim governador general a Catalunya (1812), el territori queda annexat de manera formal a l'Imperi francès, s'implanta el seu règim civil i l'administració imperial comuna. Els departaments es dividiren en funció de criteris estrictament geogràfics, seguint les directrius dels corregiments, emprats ja en el Decret de Nova Planta, també creats pels francesos. Els noms d'aquests departaments responien a elements geogràfics, com per exemple els rius, i la seva capacitat radicava en una prefectura, on residia el prefecte (governador), i es dividien en sotsprefectures.

Dins aquest panorama polític la península continuava en guerra, mentre l'exèrcit francès s'anava afeblint a mans de les tropes angleses i espanyoles. La victòria dels aliats a Vitòria provocava la renúncia de Josep I a la corona espanyola, el seu retorn cap a França i a l'evacuació francesa del Principat el 1814.

Història arxivística

El llibre *El Corregimiento de Tarragona y su Junta en la Guerra de la Independencia (1808-1811)* de Josep M. Recasens Comes, presenta una anàlisi de com es va trobar la documentació de la Junta del Corregiment de Tarragona. Es creu que Ruiz y Porta, arxiver municipal, va classificar i ordenar la documentació en 19 lligalls, els quals va dipositar a les dependències de l'Arxiu Municipal. Però fou a l'any 2004 quan aquests 19 lligalls s'encaixen en unitats d'instal·lació per tal de preservar-los en millors condicions i es fa una relació somera de la

documentació: descripció, dates i signatura topogràfica. Un cop estudiada la relació, a mitjans del 2008, es va optar per elaborar un quadre de classificació i fer un inventari – catàleg.

Amb motiu de la commemoració del Bicentenari del setge a la Guerra del Francès conegut sota el lema *1811 Tarragona: assetjada*, s'ha digitalitzat tot el fons i s'ha facilitat la seva consulta al WEB del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (apartat Serveis: consulta directa de documentació digitalitzada).

Dades sobre l'ingrés

Aquest fons sempre s'ha conservat en les dependències de l'Ajuntament de Tarragona. Actualment està ubicat en el dipòsit que el Servei d'Arxiu i Documentació té a la plaça de la Font núm. 1 de Tarragona.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

El fons és una de les principals fonts per a estudiar la història de principis de segle XIX a Tarragona, en particular la Guerra del Francès. Permet conèixer les competències, funcions i activitat de la Junta del Corregiment de Tarragona.

El conjunt documental és divideix en tres grans apartats: els Òrgans de Govern, el més extens en quan a documentació, Hisenda, i per últim, la Gestió de l'activitat de la Junta. El gran gruix de la documentació dels Òrgans de Govern, és la correspondència emesa i rebuda pels diferents organismes. El governador rep documentació de les diferents comissions com la Comissió de Queviures, la Comissió Militar, la Comissió de Vigilància i Indagacions, de la Junta Superior del Principat i de la Junta de Govern de Montblanc. També de procedència geogràfica diversa com de Tortosa, Lleida, Mallorca, Sevilla, Cartagena..., del mateix Ajuntament de Tarragona, i també de procedència nominal com de Tomás de Veri, Romualdo Antonio... A més, també trobem correspondència de la Junta de Govern relacionada amb les Juntes dels Caps de Partit i Justícies, Juntes i Ajuntaments dels pobles, amb el Capità General i la Junta Suprema del Principat, amb particulars, amb comissions com la de Vigilància i Indagacions, la Militar... De la mateixa Junta, també es conserven les actes i el registre de memorials. En aquest apartat també es localitzen les proclames, els bans i edictes de l'Ajuntament de

Tarragona on apareix el pregó de l'Ajuntament del 3 d'agost de 1810; del Consell de Regència, de la Junta Superior de Govern del Principat de Catalunya, de la Junta Suprema de Govern del Regne on cal destacar la Declaració de guerra de Ferran VII a Napoleó el 6 de juny de 1808, també el Decret per a la creació de la Comissió de Bagatges del 1809. A més a més, també es conserven els bans, els edictes i les proclames del Real Consolat de Cadis i de S. M. Britànica.

En el segon bloc, l'apartat d'Hisenda fa referència a totes les competències econòmiques que posseeix la Junta. Referent a la comptadoria, la Junta realitza l'assentament general de lliurances, emet certificats, i porta un control dels cabals rebuts i de l'endeutament. La Junta també té competència per encunyar moneda, per recaptar els impostos del cadastre i de les cèdules, com per exemple el cobrament del Partit de Montblanc o del de Tarragona, així com les contribucions: repartiments, certificats o cartilles del corregiment. Finalment, en aquest apartat, també hi ha la creació de diferents juntes i comissions, com la d'Hisenda, la comissió de Fons, la de la Junta del Vintè i la Societat Patriòtica.

En l'últim apartat, es troba la gestió de l'activitat pròpia de la Junta on hi ha les comissions: Militar; d'Obres, Fortificació i Defensa; de Vigilància i Indagacions; d'Intendència; Queviures; d'Hospitals; Bagatges i Allotjaments i per últim la comissió de Greuges. De totes aquestes comissions, lògicament, és la comissió Militar la que ha generat una documentació més abundant: reglaments, informes, alistaments, exempcions, repartiments de les quintes, reglament dels Sometents, llistats, filiacions, permisos i llicències dels Miquelets, desercions, empresonaments i documentació relativa als diferents tipus d'armament. Alguns dels documents més destacats de la comissió d'Obres, Fortificació i Defensa són els del General en Cap, l'administració dels recursos, les relacions de tropa i els lliuraments de tresoreria. En relació a la comissió de Queviures es poden trobar notes dels diferents gèneres comprats i resums dels subministraments.

Sistema d'organització S'ha elaborat un quadre de classificació estructurat en tres grans nivells. El primer reflecteix els diferents òrgans de govern i la normativa emesa per aquests. El segon reflecteix la gestió econòmica i el tercer la gestió de les activitats de la Junta, subdividit per les diverses comissions que es crearen.

01. Òrgans de Govern

01.01. Governador

- 01.01.01. Circulars
- 01.01.02. Correspondència

01.02. Junta de Govern

- 01.02.01. Actes
- 01.02.02. Registre de Memorials
- 01.02.03. Circulars
- 01.02.04. Correspondència
  - 01.02.04.01. Emesa
  - 01.02.04.02. Rebuda

01.03. Congrés Provincial

- 01.03.01. Correspondència

01.04. Òrgans de Govern vinculants

- 01.04.01. Junta Superior del Principat de Catalunya
- 01.04.02. Capità General de l'Exèrcit i Principat de Catalunya
- 01.04.03. Juntes de Govern Local
- 01.04.04. Ajuntament de Tarragona
- 01.04.05. Sanitat militar

01.05. Proclames, bans i edictes

02. Hisenda

02.01. Comptadoria

- 02.02.01. Assentament general de lliurances
- 02.02.02. Certificats
- 02.02.03. Estat general dels cabals rebuts
- 02.02.04. Endeutament

02.02. Tresoreria

- 02.02.01. Encunyació de moneda
- 02.02.02. Rebuts i comptes pagats
- 02.02.03. Correspondència

02.03. Fiscalitat

- 02.03.01. Cadastre
- 02.03.02. Capitació
- 02.03.03. Cèdules
- 02.03.04. Contribucions
- 02.03.05. "Préstec dels 100 duros"

- 02.04. Junes i Comissions
  - 02.04.01. Comissió de Fons
  - 02.04.02. Comissió de la Junta del Vintè
  - 02.04.03. Societat Patriòtica

- 02.05. Correspondència
  - 02.05.01. Rebuda
  - 02.05.02. Esborranys

03. Gestió de l'activitat de la Junta

- 03.01. Comissió Militar
  - 03.01.01. Reglaments
  - 03.01.02. Informes
  - 03.01.03. Correspondència
  - 03.01.04. Quintes
    - 03.01.04.01 Allistaments
    - 03.01.04.02. Certificacions
    - 03.01.04.03. Exempcions
    - 03.01.04.04. Justificacions Legals
    - 03.01.04.05. Rebuts
    - 03.01.04.06. Recursos – Memorials i Certificats
    - 03.01.04.07. Repartiments
    - 03.01.04.08. Correspondència
  - 03.01.05. Sometents
    - 03.01.05.01. Reglament
    - 03.01.05.02. Circulars
    - 03.01.05.03. Correspondència
  - 03.01.06. Voluntaris – Miquelets
    - 03.01.06.01. Certificats
    - 03.01.06.02. Despatxos
    - 03.01.06.03. Filiacions
    - 03.01.06.04. Llistats
    - 03.01.06.05. Pagaments
    - 03.01.06.06. Permisos – Llicències
    - 03.01.06.07. Rebuts
    - 03.01.06.08. Recursos – Memorials
    - 03.01.06.09. Relacions
    - 03.01.06.10. Correspondència
  - 03.01.07. Desercions
  - 03.01.08. Empresonaments
  - 03.01.09. Armament

- 03.02. Comissió d'Obres, Fortificació i Defensa
  - 03.02.01. Documents del General en Cap
  - 03.02.02. Recursos – Memorials

- 03.02.03. Relacions de tropa
- 03.02.04. Tresoreria. Lliuraments
- 03.02.05. Correspondència
  - 03.02.05.01. Emesa
  - 03.02.05.02. Rebuda

- 03.03. Comissió de Vigilància i Indagacions
  - 03.03.01. Llistats dels membres
  - 03.03.02. Propostes i Instruccions
  - 03.03.03. Correspondència

- 03.04. Comissió d'Intendència
  - 03.04.01. Correspondència

- 03.05. Comissió de Queviures
  - 03.05.01. Certificats
  - 03.05.02. Esborranys
  - 03.05.03. Notes dels gèneres comprats
  - 03.05.04. Rebuts
  - 03.05.05. Recursos – Memorials
  - 03.05.06. Resum subministrament d'etapa
  - 03.05.07. Correspondència
    - 03.05.07.01. Emesa. Llibre d'Oficis
    - 03.05.07.02. Rebuda

- 03.06. Comissió d'Hospitals
  - 03.06.01. Correspondència

- 03.07. Comissió de Bagatges i Allotjaments

- 03.08. Comissió de Greuges
  - 03.08.01. Recursos - Memorials

**Informació sobre
avaluació, tria i
eliminació**

Tota la documentació es de conservació permanent.

Incrementes

El fons s'ha de considerar tancat i no es preveuen increments. En el cas que es localitzessin nous documents s'incorporarien al fons.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés	D'acord amb la normativa vigent, i tenint en compte que la documentació és pública, els documents són de lliure accés. Per la conservació dels originals, preferentment es facilitarà la consulta a les còpies digitals.
Condicions de reproducció	La reproducció dels documents i l'ús de les reproduccions també queden contemplats pel Reglament de l'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona i patrimoni documental en el capítol IV, articles 54-57.
Llengües i escriptures dels documents	Majoritàriament la llengua de la documentació és la castellana, tot i així hi ha algunes excepcions de documents escrits en català i en anglès (proclames, bans i edictes de l'exèrcit britànic). Hi ha documents impresos com per exemple els bans, els manifestos i les crides.
Característiques físiques i requeriments tècnics	Està en bones condicions, no s'observen fongs, ni oxidació, etc.
Instruments de descripció	Està a disposició de l'usuari l'inventari en suport paper. També es pot consultar a la sala de consulta en l'ordinador en una base de dades amb el programari Access.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals	Els originals es conserven a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona (CAT AHCT 02.02.).
Existència i localització de reproduccions	Hi ha una reproducció digital de tot el fons a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona.
Documentació relacionada	A la Biblioteca - Hemeroteca Municipal de l'Ajuntament de Tarragona hi ha dipositat el Llegat Babot. En aquest llegat, es pot trobar entre d'altres, documents de la Junta del Corregiment de Tarragona.

El fons de la Junta està compost per impresos de la Guerra del Francès. Decrets, edictes, manifestos, etc. realitzats per entitats de l'àmbit polític i militar, i sempre marcats pel caràcter propagandístic i patriòtic.

Els aspectes econòmics, com les contribucions, els embargaments, els arrendaments, la provisió d'aliments a la ciutat, els aspectes militars, com els reclutaments, la defensa, els noticiaris bèl·lics, la religió, la sanitat, aspectes de la vida quotidiana, la justícia, etc. són temàtiques que es poden trobar en el Llegat Babot.

Una documentació de caire anecdotari, és la possessió de partitures de l'Himne als Herois de Tarragona, compost en motiu del centenari del setge del 1811.

Bibliografia

RECASSENS COMES, José M., "El Corregimiento de Tarragona y su Junta en la Guerra de la Independencia. (1808-1811)", Ed. Diputació de Tarragona, Tarragona, 1958.

SARMIENTO PÉREZ, José, "La Junta Suprema de Extremadura en la Guerra de la Independencia Española. Comisión de Gracia y Justicia (1808-1812)", Ed. Junta de Extremadura. Consejería de Cultura y Turismo, Badajoz, 2008.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data

Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (AMT), 2008.

Fonts

S'ha utilitzat com a font la bibliografia citada en l'apartat de Bibliografia.

Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'Arxiu i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.